

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/165/2015/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

316/2015. (VII. 30.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2015. március 25-én előterjesztett **panaszát** a 2015. július 30-án – Dr. Wildner Domonkos testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogatosító szerv – a B. Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem történt, valamint alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2015. március 25-én, elektronikus úton (e-mail) terjesztette elő a panaszát a vele szemben 2015. március 24-én fogatosított rendőri intézkedéssel szemben.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy panaszt szeretne tenni a 2015. március 24-én, 17 óra 25 perckor eljáró rendőr viselkedése miatt.

Az említett időben gépjárművével B. településen a Sz. utcában haladt és a Sz. u. B. u. kereszteződésénél lévő lámpánál a piros jelzésnél megállt. Egy rendőrségi szolgálati gépjárművet vezető rendőr félreállította és közölte, hogy a lámpa előtt kb. 50 méterre lévő gyalogos átkelőnél nem engedte át az ott álló gyalogosokat, amire a panaszos elmondta, hogy amikor ott elhaladt, akkor a gyalogosok még nem álltak a járda szélén és nem várt senki átgengedésre. A panaszos közölte, hogy a gyalogos átkelőnél kb. 25-30 km/h sebességgel haladt, minthogy a gyalogos átkelő után néhány méterrel egy vészvillogóval álló autót kellett

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

kikerülnie. Erre a rendőr közölte, hogy szabálysértést követetett el és vagy helyszíni bírságot kell fizetnie, ha elismeri a szabálysértést, vagy feljelentést tesz ellene. A panaszos jelezte, hogy semmilyen szabálysértést nem érzi, hogy elkövetett volna, így szerinte nincs mit elismernie, és kérdezte a rendőrt, hogy mi ilyenkor a teendő. Erre a rendőr közölte, hogy amennyiben nem a helyszíni bírságot választja, akkor nagyobb büntetésre és büntetőpontra is számíthat. A panaszos ismét közölte, elnézést kérve, hogy nem követett el semmit, körültekintően vezetett és nem veszélyeztetett senkit és megkérdezte, hogy telefonálhat-e, hogy segítséget kérjen, hogy mi a teendő ebben a helyzetben, amelyet a rendőr számára megengedett. Ezt követően kb. 2-3 perc, férjével történő egyeztetés közben közölte, hogy ha most már nem írja alá a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványt, akkor feljelenti, mert már fél órája állnak egyhelyben. A panaszos ekkor letette a telefont, mondta, hogy megérti, hogy siet, neki is hatig oda kell érnie a gyerekeiért az óvodába, de elég tanácstalan ebben a helyzetben, mert ismételten hangsúlyozta, hogy nem követett el semmit és nem veszélyeztetett senkit. A rendőr erre meglehetősen agresszív hangnemben ismét megfenyegette, hogy feljelenti őt és azt is mondta, hogy a feljelentés kitöltése nem lesz rövid idő, illetve az sokkal többre fog a panaszosok kerülni és büntetőpontot is kap, így jobban jár, ha most aláírja a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványt. A panaszos erre megkérdezte, hogy mit jelent, ha aláírja, mert természetesen nem kíván elismerni olyan szabálysértést, amit nem követett el. Erre a rendőr azt mondta, hogy a bírság megfizetését vállalja ezzel és a többit majd olvassa el a nyomtatvány hátoldalán. További tájékoztatást nem adott. Mindeközben az intézkedő rendőr női társa a rendőrautó hátuljánál állt, a beszélgetést valószínűleg hallotta, de nem kapcsolódott be, míg a rendőrautó elejénél beszélgetett egymással a rendőr és a panaszos.

Minthogy minden szempontból ellehetetlenített helyzetben érezte magát a panaszos főként, minthogy 3 és 6 éves gyermeke az óvodában várt, így aláírta a nyomtatványt. Utólag volt alkalma elolvasni, hogy a nyomtatvány aláírásával későbbi jogorvoslati jogairól is lemondott. Természetesen ezzel kapcsolatban semmilyen tájékoztatást nem kapott az intézkedés során, illetve az intézkedés végén, amikor megkapta a csekket, akkor tudta meg azt is, hogy 15.000 Forint a bírság összege, amit mindenképpen túlzónak tart.

A panaszos magát szabálykövető, törvénytisztelő állampolgárnak tartja és utólag ijesztő a fent leírt eset és teljesen értetlenül áll azelőtt, hogy pont egy rendőr ilyen szorult és teljesen kiszolgáltatott helyzetbe hozza, ahol gyakorlatilag érthetetlen módon megvádolják és elismertetnek vele olyan dolgot, amit szerinte nem követett el. Ezért szeretné a panaszos a Testület segítségét kérni, hogy mit lehet tenni ilyen esetben, illetve a Testület véleményére is kíváncsi, hogy mit tehet a bírsággal.

2) A panaszos beadványa kiegészítéseként becsatolta a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványt, amely szerint a panaszos 2015. március 24-én, 17 óra 25 perckor B., Sz. utcában nem adta meg a gyalogos átkelőhelyen a gyalogosok részére az elsőbbséget, így ezen magatartásával megszegte a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 218. §-át, valamint a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (továbbiakban: KRESZ) 43. § (1) bekezdését. Erre tekintettel 15. 000 Forint helyszíni bírságot szabtak ki vele szemben. A panaszos aláírásával hitelesítetten kijelentette, hogy „A túloldali tájékoztatót elolvasva és megértve elismerem a fenti cselekmény elkövetését és azt, hogy ezzel szabálysértést valósítottam meg; valamint „A bírság megfizetését vállalom.”

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a B. Rendőrkapitánysághoz. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) A kapitányságvezető 2015. május 4-én kelt átiratában a következőkről tájékoztatta a Testületet.

2015. március 24-én, 17 óra 25 perckor a B. Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály állományába tartozó K. K. r. törm. szolgálatparancsnok és S. N. r. törm. járőr vonta intézkedés alá a panaszost. Az intézkedés megkezdése előtt a járőr szolgálati személygépjárművel közlekedett. A Sz. útra való kanyarodás előtt az útburkolatnál megállt, amikor észlelte, hogy tőle balra eső, táblával és útburkolati felfestéssel jelzett gyalogátkelőhelyen egy hölgy és vele két gyermek át kíván kelni az úttesten. Egy, a B. utca irányából érkező gépjármű megállt a gyalogátkelőhelynél és jelezte, hogy a gyalogosoknak megadja az elsőbbséget. A gyalogosok az átkelést meg akarták kezdeni, ám észelve, hogy nekik balról, a Sz. út irányából (a rendőri jelentésben Sz. utca 3. szerepel, az irány egyező) érkező gépjárművet megtorpantak, és visszaléptek. A panaszos vezette ezt a gépjárművet, amely egyébként lassítás és megállás nélkül továbbhaladt a gyalogátkelőhely területén, majd továbbhajtva kikerült egy, az út szélén műszaki okból várakozó gépjárművet. A panaszos a B. utca és az Sz. utca kereszteződésénél lévő jelző lámpa piros jelzése miatt állt meg. A fenti cselekmény észlelését követően a rendőrrjárőr a szerviz útról balra kikanyarodott, megadva az elsőbbséget a gyalogosoknak, majd a rendőrségi szolgálati gépjármű fényjelzését bekapcsolva, rövid hangjelzést adva intézkedés alá vonta a panaszost, a forgalmi helyzetből adódó lemaradás miatt a B. utca és Sz. utca kereszteződésétől mintegy 100 méterre. A panaszos a gépjárműben egyedül tartózkodott. A járőr mindkét tagja napszaknak megfelelően köszönt és bemutatkozott, majd a járőrparancsnok (K. K. r. törm.) kezdte meg a panaszos igazoltatását. Az igazoltatás célja a fenti szabálysértés elkövetőjének a tisztázása volt. K. K. r. törm. elkérte a panaszos személyes iratait, vezetői engedélyét, és a gépjármű forgalmi engedélyét, majd az iratok átadását követően közölte az intézkedés célját, jogalapját. A panaszost tájékoztatta, hogy közlekedése során megszegte a KRESZ 43. § (1) bekezdésében foglaltakat és a Szabs. tv. 218. §-ába ütköző elsőbbség és előzés szabályait, így emiatt történt a rendőri intézkedés. A rendőr továbbá tájékoztatta panaszost, hogy a fenti szabálysértés, mivel kiemelt szabálysértésnek minősül, ezért helyszíni bírság esetén 15.000 Forint fix bírság kiszabására van lehetőség, vagy feljelentést követően szabálysértési eljárás keretében fogják kivizsgálni az esetet. Mivel az intézkedés során a panaszos a helyszíni bírság szelvényt, a kellő tájékoztatást követően aláírta, ezzel elismerte a felelősségét. Szabálysértési vagy büntetőfeljelentés nem készült.

Az intézkedő rendőrök jelentéseikben egybehangzóan úgy nyilatkoztak, hogy az intézkedés során kulturált hangnemben beszéltek a panaszossal, hivatásos állományhoz méltó viselkedéssel megadták neki a tiszteletet. Az intézkedést végző K. K. r. törm. közölte, hogy a panaszos jelen tájékoztatás keretében leírt cselekménye szabálysértés, aminek szankciója helyszíni bírság esetén fix 15.000 Forint, amelyhez hat közlekedési előéleti pont kiszabását rendel a törvény. Tájékoztatta a panaszost, hogy a helyszíni bírság kitöltésével a szabálysértést elismeri. Elmondta továbbá, hogy amennyiben nem ismeri el a szabálysértést, abban az esetben feljelentéssel fog élni ellene. Tájékoztatta a panaszost, hogy nem kötelező semmit aláírnia, nem kell elismernie semmit a helyszínen, és feljelentés esetén szabálysértési eljárás keretében az előadónak elmondhatja a saját álláspontját a történetekkel kapcsolatban.

S. N. r. törm. nyilatkozata szerint 5-10 perc, K. K. r. törm. nyilatkozata szerint 10-12 perc volt az intézkedés időtartama. A rendőrök egybehangzóan úgy nyilatkoztak, hogy a panaszost nem zavarták, vagy sürgették telefonálásában, ami nagyjából 5 percig tartott. A telefonbeszélgetés után a panaszos aláírta a helyszíni bírság szelvényt.

Az intézkedő rendőrök jelentésükben egybehangzóan úgy nyilatkoztak, hogy az intézkedés alá vont panaszos idegesen, arrogánsan, gúnyosan viselkedett, ezzel szemben a rendőrök részéről végig türelmes, kulturált volt az intézkedés hangneme.

Általánosságban elmondható, hogy szabálysértés felfedése esetén, amennyiben helyszíni bírság kiszabására van mód, és ahhoz rögzített összeget rendel el szankcióként a törvény, a meghatározott bírság kiszabására van lehetőség. Amennyiben az elkövető a felelősséget nem ismeri el, vagy a bírság összegét vitatja, abban az esetben – a már esetleg kitöltött helyszíni bírság szelvény lerontásával – mód van feljelentés készítésére. A feljelentést nem a helyszínen írja meg a rendőr, igazoltatás esetén egy rendőrségi kiíró lapon rögzíti az adatokat, és nyilatkoztatja az elkövető vagyoni helyzetére, családi állapotára és arra, hogy elismeri-e a szabálysértés elkövetését. A nyilatkozat csak a későbbi szabálysértési eljárásban lehet releváns, az intézkedés alá vont megtagadhatja, nincs az intézkedésre nézve hátráltató momentuma. Az intézkedő rendőrnek nem áll érdekében a helyszíni bírság aláírásának kikényszerítése, annak megtagadása esetén is – bár hosszabb eljárás során – megtörténik a szankció. A mellékelt, hitelesített helyszíni bírság szelvény másolat szerint a panaszos aláírásával a szabálysértést elismerte, az ahhoz tartozó pénzügyi követelés lapon látható, hogy a bírságot 2015. április 24-én befizette.

A parancsnok arról is tájékoztatta a Testületet, hogy a panaszolt intézkedéssel kapcsolatban nem készült hang- vagy videofelvétel; térfigyelő kamerarendszer az intézkedés helyszínen nem üzemel. A panaszos a kapitányságnál nem terjesztett elő panaszbeadványt.

2) K. K. r. törm. 2015. április 29-én készítette el az intézkedésről a jelentését, amelyben jelenti, hogy a Budaörsi Rendőrkapitányság illetékességi területén látott el S. N. r. törm-rel járőrszolgálatot. 17 óra 25 perc körüli időben közlekedett a B. Sz. utca 5. szám alatti szerviz úton, amikor is forgalmi okból, balra kanyarodás előtt megállt a gyalogos átkelőhelytől kb. 2 méterre a szolgálati gépjárművel. A megállást követően észlelte, hogy vele szemben a gyalogos átkelőhelyhez határozott léptekkel, intenzív mozgással egy felnőtt, középkorú nő és kettő kisgyermek érkezik, akik azonnal át akartak kelni a gyalogos átkelőhelyen, amely táblával, illetve útburkolati jellel előre jelezve van. Ekkor a vezető oldal a B. utca irányából érkező zöld színű személygépkocsi lassításával, majd megállásával jelezte az elsőbbség megadását a gyalogosok részére, akik már akkor meg akarták kezdeni az áthaladást, de megtorpantak, enyhén visszaléptek a nagy sebességgel közeledő másik jármű láttán.

Ekkor észlelte a rendőr, hogy neki jobbról a Sz. utca 3. szám irányából, nagy sebességgel (amely szemmel láthatóan 40-50 km/h lehetett) közlekedett a panaszos grafitszürke színű gépjárművel, amely lassítás, megállás nélkül továbbhaladt az átkelőnél, ezzel pedig a gyalogosok számára nem adta meg az elsőbbséget, majd továbbhajtott ugyancsak lassítás nélkül, kikerülve egy út szélén, műszaki hiba miatt várakozó járművet, majd a B. és Sz. utca kereszteződésében lévő forgalomirányító fényjelző készülék tilos jelzésénél kénytelen volt megállni, mivel ott két autó várakozott.

A szabálysértés tényét tapasztalva a rendőr a gyalogosok átengedését követően a B. utca irányába kikanyarodva, a szolgálati gépjármű fényjelző berendezését működtetve, egy rövid hangjelzés adásával intézkedés alá vont a panaszost. Az intézkedés megkezdése előtt a napszaknak megfelelően köszöntek, bemutatkoztak, illetve hiánytalan járó felszerelés meglétével, pilotka sapka viselésével mindkettő a tiszteletet megadva a panaszos személyes iratainak, vezetői engedélyének, valamint a jármű okmányainak az átadására kérte meg a panaszost K. K. r. törm. Ezt követően az iratok átadása során a panaszossal közölte az intézkedés célját, jogalapját, illetve tájékoztatta az észlelt szabálysértés elkövetéséről. A panaszossal közölte illedelmesen, hangsúlyozva, ezzel pedig minden tiszteletet megadva, hogy a közlekedése során megszegte KRESZ 43. § (1) bekezdését, valamint a Szabs. tv. 218. §-át (elsőbbiség és előzés szabályainak megsértése), ezáltal pedig szabálysértést követett el, amely miatt intézkedés alá vonták. A rendőr közölte a panaszossal, hogy a gyalogos átkelőhelyen áthaladó gyalogos számára nem adta meg az elsőbbiséget, így a közlekedése során szabálysértést követett el, így az elkövetett szabálysértés miatt, mivel ez egy kiemelt szabálysértés helyszíni bírság kiszabására van lehetőség, amely 15.000 Forint és postán, 30 napon belül kell befizetni. Továbbá, ha nem felel meg a helyszíni bírság, akkor szabálysértési feljelentést kell, illetve van lehetőség alkalmazni, valamint a szabálysértéssel szemben a Szabs. tv. hat büntetőpont kiszabását rendeli el.

Az intézkedés során a panaszos tájékoztatta a rendőrt, hogy ő szerinte nem követett el szabálysértést, már nem tudott megállni, illetve ő nem nagyon látta a gyalogost/gyalogosokat. A panaszos az intézkedés során folyamatosan ingerülten viselkedett, az intézkedés megkezdése után sírt, és gúnyosan tájékoztatta a rendőrt, hogy „kell a pénz a rendőrségnek a költségvetéséhez, mi nem tudunk mást csak szívatni az embereket”; továbbá folyamatosan mondogatta, hogy „nem igaz, hogy nem lehet őt elengedni, és már ha ez van miért nem kaphat kevesebb bírságot?!”. A panaszost a rendőr többször tájékoztatta a szabálysértési eljárásról, illetve arról, hogy meghatározták az egyes szabálysértések elkövetése miatt kiszabható bírságok összegét, amely jelen esetben fix 15.000 Forint, valamint minden egyes kiemelt szabálysértéshez rendelnek büntetőpontot, amelyet a többszöri illedelmes tájékoztatásra sem értett meg, hanem tovább arrogánsan, gúnyosan megjegyzéseket tett. Majd az intézkedés közben a panaszos megkérte a rendőrt, hogy telefonálhasson, amiben a rendőr semmi kivetni valót nem talált, gondolva arra, hogy biztos a vonal másik végén lévő személy esetlegesen megnyugtatja, valamint tanácsot kérhet, amit meg is tett, amely körülbelül 5 percig tartott, és amelyben zavarva, sürgetve nem volt. Az intézkedés során többször tért vissza a bírság összegére a panaszos, amelyet indokolatlanul magasnak tartott, de a rendőr tájékoztatta, hogy ezeket az összegeket nem ő határozza meg, illetve a büntetőpontot nem a rendőr határozza meg, neki csak a szabálysértés elkövetéséhez kell azt kiszabni, amely szabálysértésenként változó. Ezt követően tájékoztatta a panaszost, hogy nyugodjon meg, ne idegeskedjen, de ekkor már láthatóan feszült volt, nem értette a többszöri rendőri tájékoztatást, illetve a rendőr tájékoztatta, hogy nem kötelező, illetve senki sem kényszeríti őt arra, hogy elismerjen bármit is, illetve nem is kell semmit aláírnia, továbbá, ha nem felel meg neki a helyszíni bírság, akkor majd a szabálysértési eljárás során be fogják idézni és meg fogják hallgatni és akkor elmondhatja/előadhatja a saját álláspontját a történetekkel kapcsolatban. A panaszos erre idegesen azt mondta, hogy aláírja a bírság szelvényt, mert nem akar ő járkálni sehova, ekkor a rendőr többszöri tájékoztatásra elmondta, illetve az aláírás előtt tájékoztatta a bírság szelvényben foglaltakról, amely során felhívta nyomatékosan a figyelmét arra, hogy aláírásával a szabálysértés elkövetését elismeri, annak kiszabását tudomásul veszi, illetve a kiszabott bírság megfizetését vállalja, illetve a szabálysértés, továbbá a tájékoztató adatokat, információkat, személyes adatait, a jármű adatait, egyéb információkat.

Az intézkedés során sem a rendőr, sem pedig járőrtársa semmilyen fenyegetést, ráhatást, agresszív magatartást nem tanúsítottak. Illedelmesen, a hivatásos állományhoz méltó magatartást tanúsítottak, illetve a jogszabályoknak megfelelően jártak el. Az intézkedés kb. 10-12 percet vehetett igénybe, figyelembe véve a panaszosnak nyújtott, többszöri részletes tájékoztatást is.

A rendőr jelentése végén megjegyezte, hogy a panaszos az elsőbbséget nem adta meg a gyalogos átkelőhelyen áthaladó gyalogosok számára, ezzel megvalósította a szabálysértést, így az intézkedés megalapozott, valamint jog- és szakszerű volt.

3) S. N. r. törm. 2015. május 2-án készítette el az intézkedésről a rendőri jelentését.

Tekintettel arra, hogy a rendőri jelentés szinte szó szerinti egyezést mutat az előző pontban részletesen ismertetett rendőri jelentéssel, így a Testület jelen pont alatt csak az új, érdemi információt tartalmazó elemeket közli.

Az irat átadás, illetve a további kommunikáció a panaszossal a szolgálati gépjármű elejénél történt, majd a panaszos és az általa vezetett gépjármű adatainak és körözésének ellenőrzését az Árpád 62-sel a panaszostól és a járőrtársától kb. két lépéssel hátrébb, a szolgálati gépjármű oldalánál megkezdte.

A rendőr megjegyezte, hogy ameddig az adatokat egyeztette, illetve a körözési rendszerben a panaszost és az általa vezette gépjárművet leellenőrizte, a kollegája K. K. r. törm. nyugodt, illedelmes, tiszteletteljes mértékben megadva, részletesen mindenről tájékoztatta a panaszost, az általa elkövetett szabálysértésről, hogy a gyalogos átkelőhelyen áthaladó gyalogos számára nem adta meg az elsőbbséget, így a közlekedése során szabálysértést követett el, így az elkövetett szabálysértés miatt, mivel ez egy kiemelt szabálysértés helyszíni bírság kiszabására van lehetőség, amely 15.000 Forint és postán, harminc napon belül kell befizetni, továbbá amennyiben az általa elkövetett szabálysértéseket nem ismeri el, akkor szabálysértési feljelentést kell, illetve van lehetőség alkalmazni, valamint a szabálysértés elkövetése esetén a szabálysértési törvény hat büntetőpont kiszabását rendeli el.

Az intézkedés során a panaszos a vele szemben intézkedő rendőrt tájékoztatta, hogy ő szerinte nem követett el szabálysértést, eközben pedig folyamatosan ingerülten viselkedett, az intézkedés megkezdése után még sírni is elkezdett.

Az intézkedés közben a panaszos félrehúzódott telefonálni, amely kb. 2-4 percig tarthatott, majd mikor végzett láthatóan idegesen aláírta a bírság szelvényt. A panaszossal szemben az intézkedés összesen 5-10 percig tarthatott.

Az intézkedés során sem S. N. r. törm., sem pedig a járőrtársa semmilyen fenyegetést, ráhatást, agresszív magatartást nem tanúsított; illedelmesen, a hivatásos állományhoz méltó magatartást tanúsítottak, illetve a jogszabályoknak megfelelően jártak el.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásával összefüggésben a következő megállapításokra jutott.

1) A Testületnek a panaszos által, a beadványában előadottak kapcsán elsőként saját hatáskörét kellett megállapítania.

A panaszos sérelmezte, hogy vele szemben olyan cselekmény miatt szabtak ki szabálysértési bírságot, amelyet el sem követett el. Álláspontja szerint, ezen kívül a bírság túlzott mértékű is.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, amely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) tekintetében van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Szabs. tv. 39. § (1) bekezdése alapján a rendőrség a Szabs. tv.-ben meghatározott feltételek esetén bármely szabálysértés miatt kiszabhat helyszíni bírságot.

A Szabs. tv. 99. § (1) bekezdése alapján helyszíni intézkedés során a szabálysértés elkövetését elismerő személlyel szemben helyszíni bírság kiszabásának van helye. A Szabs. tv. 78. § (1) bekezdése alapján a szabálysértési eljárás feljelentés, vagy a szabálysértési hatóság vagy a bíróság hivatali hatáskörében szerzett tudomása, illetve a helyszíni bírság kiszabására jogosult szerv vagy személy általi észlelés alapján indul meg.

Ezeket a rendelkezéseket egészíti ki a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló Szabs. tv. végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint az ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról szóló 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet (továbbiakban: Bírságrendelet), amely 18. §-ának (1) bekezdése szerint: „ha jogszabály helyszíni bírság kiszabását lehetővé teszi és a helyszíni bírság kiszabására jogosult szerv vagy személy a helyszíni bírság kiszabása mellett dönt, ezt közli az eljárás alá vont személlyel, egyben pedig tájékoztatja a jogkövetkezményekről”. Jelen szakasz (2) bekezdése meghatározza, hogy ha közúti közlekedési szabálysértés miatt kiszabott helyszíni bírság esetén, ha a jogszabály közúti közlekedési előéleti pontot rendel a szabálysértéshez, úgy a helyszíni bírságot kiszabó személy erről is tájékoztatja az eljárás alá vontat, illetve rögzíti a meghatározott pontszámot a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványon. A (3) bekezdés szerint, ha az eljárás alá vont személy a helyszíni bírság kiszabását aláírásával igazoltan nem veszi tudomásul, a helyszíni bírság kiszabására jogosult a

helyszíni bírságot alkalmazásától eláll és közli az eljárás alá vont személlyel, hogy feljelentést tesz.”

A Testület e körben felhívja a figyelmet a helyszíni bírság kiszabásának különös eljárásjogi helyzetére, a fent ismertetett jogszabályokból ugyanis azt a következtetést kell levonni, hogy eljárásjogi szempontból a helyszíni bírság kiszabása nem része a szabálysértési eljárásnak, mivel a szabálysértési eljárás csak a helyszíni bírság kiszabásának elmaradását és feljelentés megtételét követően indul meg. Ebből következően a szabálysértési eljárásban igénybe vehető jogorvoslatok bizonyosan nem elérhetők azon valós vagy vélt „eljárási” szabálysértések vonatkozásában, amelyeket a rendőr a helyszíni bírság kiszabása előtt követ el. Megjegyzendő, hogy az ezen értelmezésből fakadó hatáskör nem terjed ki a szabálysértési bírság kiszabásának vagy mértékének vizsgálatára, hiszen azzal kapcsolatban van sajátlagos jogorvoslat, mégpedig éppen a bírság elfogadásának elutasítása, amelynek eredményeként megnyílik a szabálysértési eljárás.

A fentiekből következik, hogy a Testületnek nincs hatásköre annak megítélésére, hogy a panaszos elkövette-e a szabálysértést, illetve a Testület eljárása nem minősül jogorvoslati eljárásnak a helyszíni bírsággal szemben, így nincs jogosultsága a Testületnek arra sem, hogy a panaszossal szemben kiszabott helyszíni bírságot, vagy az előéleti pontokat felülbírálja.

IV.

A Testület megvizsgálta a panaszossal szemben intézkedő rendőr szolgálati fellépését, így nevezetesen a panaszossal szemben alkalmazott hangnemet és a panaszos részére nyújtott tájékoztatást.

Mindezekre tekintettel, az elvégzett vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszos Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, illetve a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A panaszos sérelmezte a vele szemben intézkedő rendőr szolgálati fellépését.

A panaszos beadványában előadta, hogy az intézkedés során a vele szemben intézkedő rendőr végig agresszíven viselkedett és a panaszos feljelentésével fenyegette meg őt. A panaszos értetlenül állt az eset előtt tekintettel arra, hogy egy női rendőr is tartózkodott a helyszínen, aki nem avatkozott be az intézkedésbe.

A rendőrség határozottan visszautasította a panaszos állításainak valóságalapját, hiszen pont ellenkezőleg: a panaszos volt az, aki az eljárás során végig ingerült volt; idegesen, arrogánsan kommunikált az intézkedő rendőrökkel és olyan gúnyos megjegyzéseket tett, amelyek arra utaltak, hogy csak a rendőrség költségvetésének a gyarapítása miatt állították meg, vonták intézkedés alá és szabtak ki vele szemben helyszíni bírságot. A rendőrség határozottan visszautasította azt, hogy a panaszost megfenyegették volna. A panaszossal szemben intézkedő rendőr végig kulturált, higgadt, türelmes hangon tájékoztatta a panaszost, aki annyira ideges és ingerült volt, hogy el is sírta egyszer magát az intézkedés során, sőt annyira zavarodott volt, hogy a tájékoztatásokat többször kellett megismételni.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Tekintettel arra, hogy a szolgálati fellépés módjával kapcsolatban a panaszos és a rendőrség is eltérő tartalmú információkat hozott a Testület tudomására, amelyek ellentmondásban állnak egymással, így a Testület nem tudott egy olyan történeti tényállást kialakítani, amelynek tükrében megítélhette volna a panaszos kifogását. A Testület rendelkezésére álló korlátozott számú bizonyítási eszköz és a bizonyítékok csekély volta lehetetlenné tette az ellentmondás feloldását, így ezen körülményre tekintettel a Testület csak úgy határozhatott, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának a sérelme nem megállapítható.

A fentebb tapasztalt, feloldhatatlan ellentmondásra tekintettel a Testület álláspontja szerint a panaszos emberi méltóságához való jogának a sérelme nem megállapítható a rendőr által használt hangnem kapcsán.

2) A Testület megvizsgálta a szabálysértés elkövetésének tényét, a szabálysértési eljárást, a bírságot és annak jogkövetkezményét érintő rendőrségi tájékoztatást.

A panaszos beadványában előadta, hogy miután a rendőr megállította, akkor közölte vele, hogy szabálysértést követetett el és vagy helyszíni bírságot kell fizetnie, ha elismeri a szabálysértést, vagy feljelentést tesz ellene. A panaszos jelezte, hogy semmilyen szabálysértést nem érzi, hogy elkövetett volna, így szerinte nincs mit elismernie, és kérdezte a rendőrt, hogy mi ilyenkor a teendő. Erre a rendőr közölte, hogy amennyiben nem a helyszíni bírságot választja, akkor nagyobb büntetésre és büntetőpontra is számíthat. A panaszos ismét közölte, elnézést kérve, hogy nem követett el semmit, körültekintően vezetett és nem veszélyeztetett senkit és megkérdezte, hogy telefonálhat-e, hogy segítséget kérjen, hogy mi a teendő ebben a helyzetben, amelyet a rendőr számára megengedett. Ezt követően kb. 2-3 perc férjével történő egyeztetés közben közölte, hogy ha most már nem írja alá a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványt, akkor feljelenti, mert már fél órája állnak egyhelyben. A panaszos ekkor letette a telefont, mondta, hogy megérti, hogy siet, neki is hatig oda kell érnie a gyerekeiért az óvodába, de elég tanácstalan ebben a helyzetben, mert ismételten hangsúlyozta, hogy nem követett el semmit és nem veszélyeztetett senkit. A rendőr erre meglehetősen agresszív hangnemben ismét megfenyegette, hogy feljelenti őt és azt is mondta, hogy a feljelentés kitöltése nem lesz rövid idő, illetve az sokkal többbe fog a panaszosok kerülni és büntetőpontot is kap, így jobban jár, ha most aláírja a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványt. A panaszos erre megkérdezte, hogy mit jelent, ha aláírja, mert természetesen nem kíván elismerni olyan szabálysértést, amit nem követett el. Erre a rendőr azt mondta, hogy a bírság megfizetését vállalja ezzel és a többit majd olvassa el a nyomtatvány hátoldalán. További tájékoztatást nem adott. Minthogy minden szempontból ellehetetlenített helyzetben érezte magát a panaszos főként, minthogy 3 és 6 éves gyermeke az óvodában várt, így aláírta a nyomtatványt. Utólag volt alkalma elolvasni, hogy a nyomtatvány aláírásával későbbi jogorvoslati jogairól is lemondott. Természetesen ezzel kapcsolatban semmilyen tájékoztatást nem kapott az intézkedés során, illetve az intézkedés végén, amikor megkapta a csekket, akkor tudta meg azt is, hogy 15.000 Forint a bírság összege, amit mindenképpen túlzónak tart.

A rendőrség egybehangzóan arról tájékoztatta a Testületet, hogy az intézkedő rendőr többször, higgadtan tájékoztatta a panaszost a helyszíni bírsákolásról, a szabálysértési eljárásról és a jogkövetkezményekről. A rendőr elmondta a panaszosnak, hogy az általa elkövetett szabálysértésre tekintettel a törvény lehetővé teszi fix összegű helyszíni bírság kiszabását, amely tekintettel arra, hogy kiemelt, ezért 15.000 Forint összegű. Abban az esetben, hogy ha a panaszos nem ismeri el a helyszínen a szabálysértést és nem írja alá a bírsákolási formanyomtatványt, akkor vele szemben szabálysértési feljelentést tesz a rendőr, amely időben hosszadalmas eljárás, amelynek során szintén bírságot és közlekedési előéleti pontot állapítanak meg. Azzal pedig, hogy a panaszos aláírja a helyszíni bírságról szóló formanyomtatványt tudomásul veszi azt is, hogy további jogorvoslattal szemben a bírsággal szemben nem élhet.

A panaszos saját maga mellékelte beadványához a bírsákolási formanyomtatvány másolatát, amelyen a panaszos aláírásával hitelesítetten kijelentette, hogy „A túloldali tájékoztatót elolvasva és megértve elismerem a fenti cselekmény elkövetését és azt, hogy ezzel szabálysértést valósítottam meg; valamint „A bírság megfizetését vállalom.”

Jelen körülmények figyelembe vételével, tekintet nélkül arra, hogy a jogorvoslat kizártságát említette-e az intézkedő rendőr megállapítható, hogy a rendőr a helyszínen teljes körű tájékoztatást nyújtott a panaszosnak. Felhívta a panaszos figyelmét arra, hogy a nyomtatvány hátoldalán a tájékoztató írásban is szerepel, így azt a panaszos olvassa el, mielőtt azt aláírja. Ezen tényeket a panaszos saját maga is megerősítette a beadványában. Ezen tényekre

tekintettel a Testület nem határozhatott másként, minthogy álláspontja szerint a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült. Ezt támasztja alá az is, hogy a panaszosnak mielőtt aláírta a dokumentumot módjában állt volna elolvasni a nyomtatvány hátoldalán található tájékoztatót, de legalább az aláírási mező felett, félkövérrel, így kiemelten szereplő alábbi szöveget: „A túloldali tájékoztatót elolvasva és megértve elismerem a fenti cselekmény elkövetését és azt, hogy ezzel szabálysértést valósítottam meg. A bírság megfizetését vállalom.” Ha pedig ezt nem tette meg a panaszos, akkor saját hibájára nem hivatkozhat, hiszen saját felróható magatartásának köszönhetően érte őt kár. Az, hogy nem olvasta el, hogy mit ír alá önhibának minősül. A rendőrséget ekörben felelősség nem terheli.

Így tekintettel arra, hogy a panaszos a szabálysértési bírságról szóló tájékoztatóhoz a bírságotlasi nyomtatvány hátoldalán bármikor hozzáférhetett, azt bármikor elolvashatta, ezért a Testület álláspontja szerint nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

V.

A Testület a lefolytatott vizsgálatában megállapította, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának a sérelme nem megállapítható a rendőr által alkalmazott hangnem kapcsán, tekintettel arra, hogy a két fél tényelőadásai közötti ellentmondást a Testület a rendelkezésére álló korlátozott számú bizonyítási eszköz és bizonyíték birtokában nem tudta feloldani. Végezetül a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem szenvedett sérelmet a tájékoztatás kapcsán, hiszen a szabálysértési bírság kiszabásáról szóló tájékoztatóhoz a panaszos bármikor hozzáférhetett.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2015. július 30.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
előterjesztő testületi tag helyett:

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

Dr. Lukács Tamás
elnök